

INTERVENCIÓ PRIMERENCA A LES DIFERÈNCIES D' APRENENTATGE

EL TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

MIREIA SALA TORRENT

ASPECTES INTRODUCTORIS

EL LENGUATGE

CONTINGUT

SIGNIFICAT:

Esdeveniments, objectes, accions...

ESTRUCTURES:

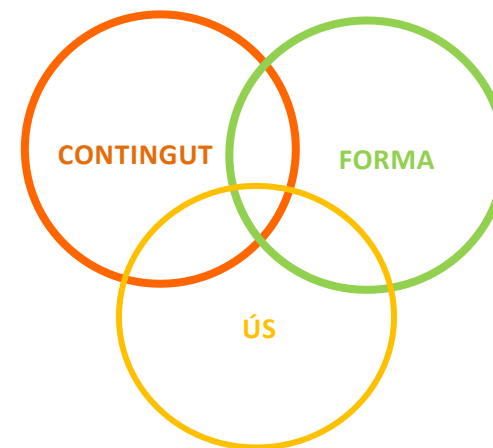
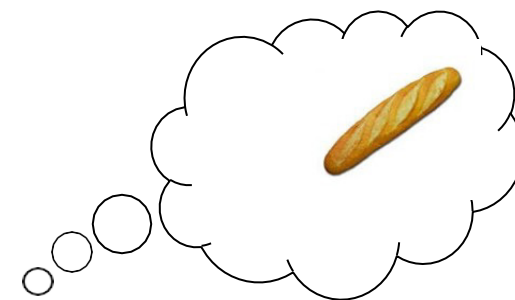
- 1- Els fonemes es combinen per formar morfemes.
- 2- Els morfemes es combinen per formar paraules.
- 3- Les paraules es combinen per formar frases.
- 4- Les frases es combinen per formar el discurs.

INTENCIÓ I ÚS:

Com utilitzen les persones el llenguatge per comunicar idees, emocions, informació i intencions? Capacitat per descriure, convèncer, fer peticions i prediccions.

FORMA

ÚS

LA FLUÏDESA COMUNICATIVA

- Intercanvi social
- S' adquireix de forma natural
- Missatge lingüístic dins d' un
- context significatiu amb suport del llenguatge no verbal (la situació, l'entonació, els gestos, les expressions facials)

EL DOMINIO COGNITIVO DE LA LENGUA

- Llenguatge **com a instrument per al raonament i per a l' aprenentatge acadèmic.**
- Llenguatge descontextualitzat.
- Suport limitat del llenguatge no verbal

ETAPES EN EL DESENVOLUPAMENT NORMAL DEL LLENGUATGE

0-3 mesos

PRIMERS SENYALS DE COMUNICACIÓ

Amb el seu plor aconseguen l'atenció de l'adult. Crits, plors i somriures.

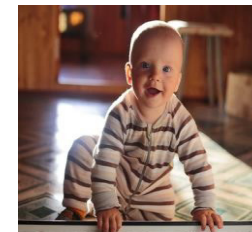
3-6 mesos

BALBUCEIG PROTOCONVERSACIONS

Sincronització tu-jo
semblant a les regles del diàleg.

6-9 mesos

BALBUCEIG reduplicant síl·labes. ATENCIÓ CONJUNTA

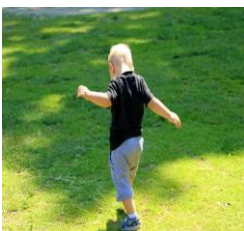
El nadó segueix la mirada de l'adult i la relació passa de 2 a 3: triangle entre nadó, adult i objecte.

9- 12 mesos

INICI COMPRENSIÓ LÈXICA "papa", "mama", "no"... APAREIX EL GEST INDICATIU

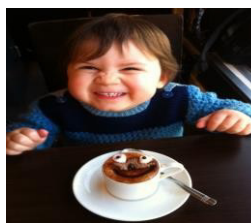
12- 18 mesos

HOLOFRASE

Emet les primeres paraules amb significat (papa, mama, caca) **Entén frases curtes** ("no tocs").

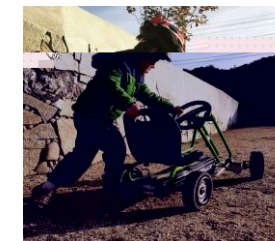
18-24 mesos

LLENGUATGE TELEGRÀFIC

Comença a unir paraules utilitzant un llenguatge telegràfic.
Produeix unes 50 o més paraules.

2-3 anys

ORACIONS SIMPLES

Combina 3-4 paraules.
Segueix instruccions compostes "Agafa el cotxe i posa'l a la caixa."

3-4 anys:

CONNEXIÓ D' ORACIONS

(coordinació i subordinació)

Hi ha una explosió del llenguatge.
Parla del que succeeix durant el dia.
Respon preguntes de 'quí', 'què',
'on'.

5 anys:

CONSTRUCCIÓ DE GRUPS

VERBALS COMPLEXOS

**Construeix frases completes
semblants gramaticalment a
les dels adults.**

**Comença a saber jugar amb el
llenguatge (endevinalles,
acudits, etc...).**

Pot comptar contes breus.

5-6 anys:

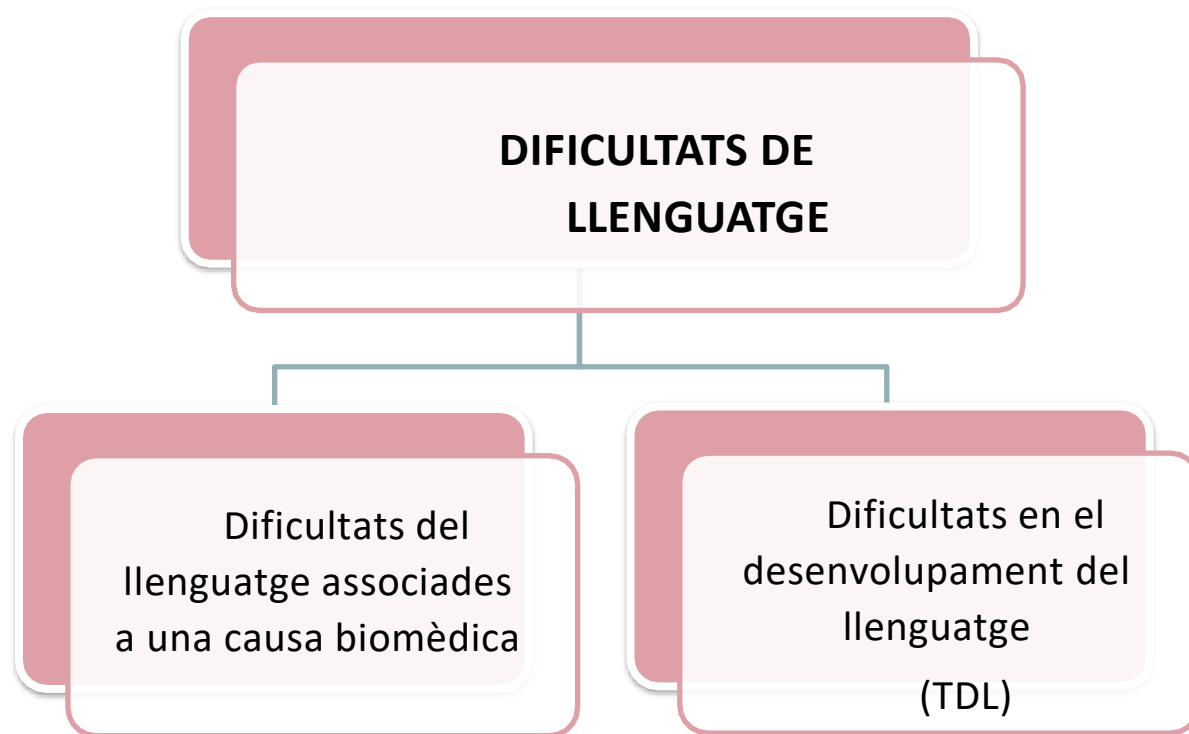
ESTRUCTURA DEL DISCURS

Inicia l'aprenentatge de la **lectoescriptura**.

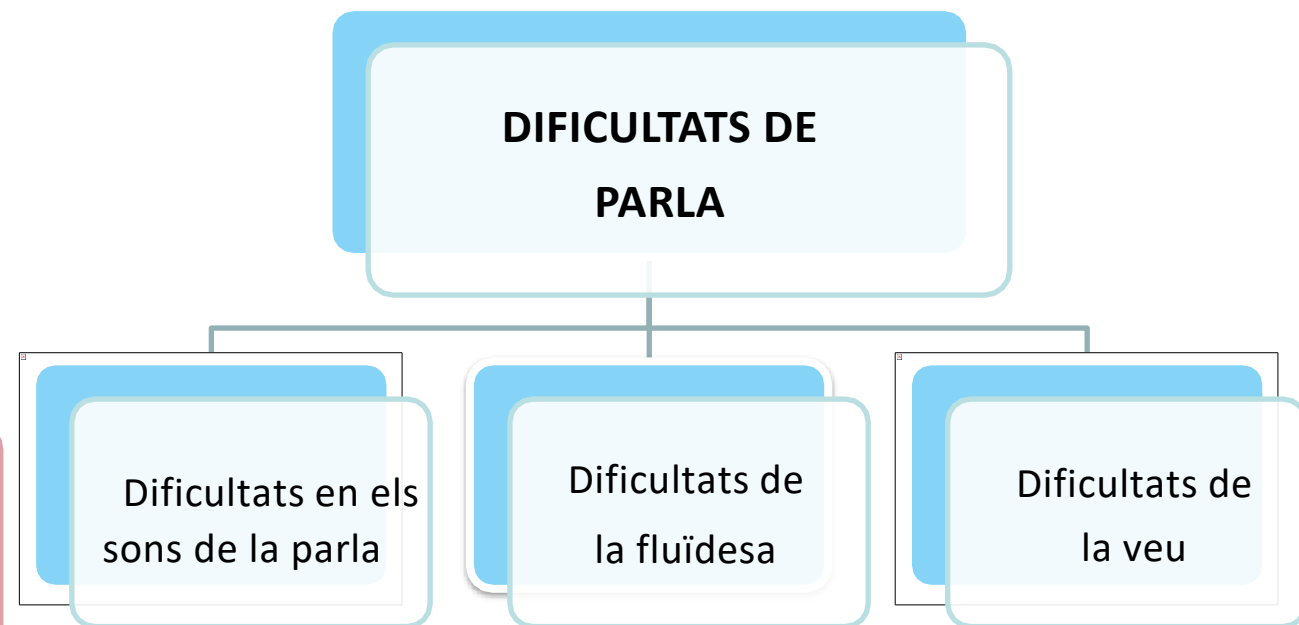
Entén i utilitza un ampli rang de paraules,
incloent-hi termes abstractes.

**Pronuncia bé tots els sons de la parla i
s'explica correctament.**

LA PARLA I EL LLENGUATGE NO ÉS EL MATEIX, PERÒ PODEN COEXISTIR

En Joan té 5 anys i té dificultats per entendre els altres (llenguatge receptiu) i per expressar pensaments, emocions i idees (llenguatge expressiu) però no té problemes de parla.

La Maria té 4 anys. Sap el que vol dir, però és difícil entendre-la quan parla perquè no pronuncia correctament i omet, agrega o canvia sons. La Maria té un Trastorn dels Sons de la Parla (TSH) que no l'afecta al llenguatge.

VIURE AMB TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE: UN CAS PRÀCTIC

LA HISTÒRIA DE L' ARNAU: UN ESTRANGER EN EL SEU PROPI IDIOMA
Des de la infància fins a l' edat adulta

L'Arnau és un jove de 20 anys que va ser diagnosticat amb Trastorn del Desenvolupament del Llenguatge (TDL) a l'edat de 5 anys. Actualment, continua presentant dificultats tant en el llenguatge receptiu com en l' expressiu.

*** Imatges creades per DALL· E 2. Eina d'I.A. Abril 2024**

DIFICULTATS DE LLENGUATGE DE L'ARNAU EN L' EDAT ADULTA

Dificultats per captar i processar missatges verbals quan hi ha soroll de fons, múltiples veus o si es parla ràpid, com a les notícies de TV o en diàlegs de pel·lícules.

Baixa competència per **percebre correctament paraules desconegudes**, paraules d' idiomes estrangers.

Dificultats per **recordar noms** de persones, llocs, frases o instruccions verbals.

Dificultats en la **planificació del discurs**, amb omissions d' informació que afecten la coherència i la comprensió del que vol dir.

Dificultats en el raonament verbal, especialment quan es necessita pensament abstracte.

Dificultats per **captar el sentit figurat del llenguatge**, com acudits, frases fetes o expressions no literals.

Exercici reduït en fluïdesa, **Comprensió lectora i expressió escrita**.
Presenta dificultats per prendre apunts a classe.

Dificultats per **aprendre paraules noves i accedir al lèxic**, el que genera pauses o bloquejos en parlar

Dificultats per comprendre i utilitzar **estructures gramaticals complexes**.

Ansietat en parlar en públic

Desconnexió en converses i debats, així com **una participació limitada**, a causa de l'esforç necessari per processar el llenguatge.

L'IMPACTE DEL TRASTORN EN EL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE (TDL)

DIFICULTATS EN LA COMUNICACIÓ INTERPERSONAL:

Als 16 anys, el **40%** dels adolescents amb TDL tenen problemes per comunicar-se amb els seus companys, i el **50%** pateixen assetjament.

(Conti-Ramsden & Botting 2004; Durkin & Conti-Ramsden, 2007).

BAIX RENDIMENT ACADÈMIC:

Dificultats d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura

(Snowling et al., 2000).

Dificultats acadèmiques en matemàtiques i en assignatures amb major càrrega lingüística, com ciències naturals, història o literatura.

Més fracàs escolar (Conti-Ramsden et al., 2018).

PROBLEMES DE SALUT MENTAL:

Baixa autoestima, frustració, ansietat, depressió i estrès especialment en situacions socials o acadèmiques.

El **40%** té dificultats de salut mental (ansietat i depressió).

(Conti-Ramsden & Botting, 2008; Botting et al., 2016).

LIMITACIONS EN LES OPORTUNITATS LABORALS:

Els joves amb Trastorn del Desenvolupament del Llenguatge (TDL) tenen una **taxa d'atur quatre vegades més gran** que la dels seus companys.

(Conti-Ramsden et al., 2018).

HISTÒRIA EVOLUTIVA D' ARNAU EN L' ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE

De l'Inici tardà del Llenguatge (I.T) al Trastorn del Desenvolupament del
Llenguatge (TDL)
Factors de risc

CURS EVOLUTIU

ENTRE ELS 2 I 3 ANYS:

El 44% dels infants continuen complint criteris de dificultats de llenguatge.

ENTRE ELS 3 I 4 ANYS:

Només remet en un 4% dels casos.

4-5 ANYS

Un **40%** dels infants amb retard en el desenvolupament del llenguatge acaben tenint un **TRASTORN PERSISTENT DEL LLenguATGE ORAL**

6 ANYS

Un **50%** dels infants amb un trastorn del llenguatge oral també tindrà un **TRASTORNO DEL LENGUAJE ESCRITO**

(Dale et al., 2003)

SÍMPTOMES OBSERVATS A L'ARNAU DURANT L'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

2 anys

- No disposa d'un repertori d'unes 50 paraules.
- No combina dues paraules.

3 anys

- Té dificultats per **entendre preguntes i instruccions complexes** com "agafa el cotxe i posa'l a la caixa".
- El seu **vocabulari és inferior a 70 paraules comprensibles**.
- **No fa frases de 3 paraules**.
- **Els familiars no l'entenen**.

4 anys

- **Comprèn poc** el que es parla tant a casa com a l'escola.
- **Li costa expressar el que li passa durant el dia**.
- **Li resulta difícil fer preguntes simples** com "quí", "què", "on".
- Li costa la **connexió d'oracions**
- **(coordinació i subordinació)**

5 años

- Utiliza frases simples e incompletas con **errores morfosintácticos**.
- Comete errores en **palabras función** (determinantes, pronombres, preposiciones).
- Le cuesta **jugar con el lenguaje, contar historias cortas y aprender nuevas palabras**.
- Realiza **sustituciones y omisiones** de sonidos.
- Tiene dificultades en la **conciencia fonológica** y en asociar letras y sonidos.

+ 6 años

- Participa poco en **conversaciones**, no cuenta ni hechos ni historias de forma coherente.
- Le cuesta **recordar y comprender órdenes, instrucciones** y frases completas.
- **Accede lentamente a las palabras**.
- Comete **errores en la pronunciación de palabras largas** o poco frecuentes.
- Hace **errores de concordancia y en la estructura sintáctica**.
- Tiene problemas en el **reconocimiento preciso y fluido de palabras escritas**.
- Presenta baja competencia en **comprensión lectora**.

+12 años

- Pocas **habilidades conversacionales y discursivas**.
- Tiene **dificultades de aprendizaje**: fluidez y comprensión lectora, escritura y resolución de problemas de matemáticas y otros contenidos que requieren un alto nivel de comprensión lingüística.
- Interpreta el lenguaje de forma **excesivamente literal**.

FACTORS DE RISC AMBIENTALS I BIOLÒGICS DE L'ARNAU

Estudi amb metodologia DELPHI
Consorci Catalise

(Bishop et al., 2016, 2017)

Historial familiar: Entre el 50% i el 70% dels nens amb TDL tenen antecedents familiars de dificultats similars.

Comprensió limitada

Limitació significativa en el desenvolupament fonològic i sintàctic.

Inici tardà del llenguatge

Antecedents familiars

Ser home

Viure en un entorn socio-econòmic baix

Baix nivell educatiu dels pares

Prematuritat,
complicacions en la
gestació o en el part

Negligència, abús o
maltractament infantil

DIAGNÒSTIC ALS 5 ANYS:

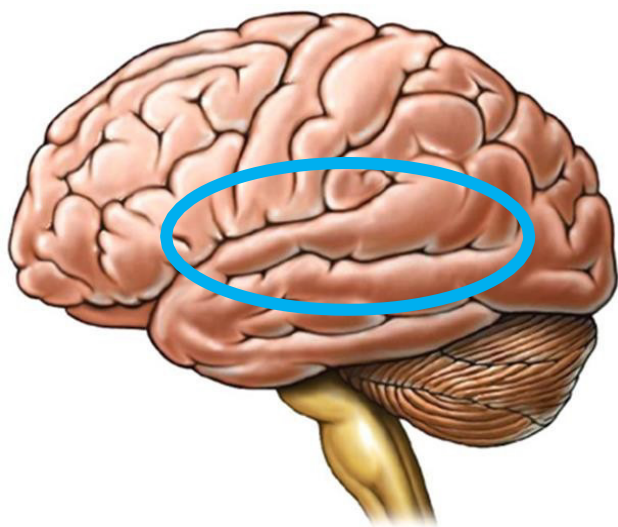
**L'ARNAU PRESENTA TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL
LLENGUATGE- TDL- AMB DIFICULTATS EN LA
COMPRENSIÓ I L' EXPRESSIÓ.**

Els símptomes que s' observen en la seva expressió són reflex de les dificultats per **aïllar, identificar, processar i guardar en la memòria** els sons que rep de l' exterior i l' ordre en què són emesos.

Per comprendre i utilitzar paraules noves, **l'Arnau necessita més exposicions que els infants amb desenvolupament típic de la mateixa edat.**

Aquesta necessitat també és evident en l' **aprenentatge de la gramàtica.**

L'Arnau forma part del 7% de la població escolar que té alteracions en el desenvolupament del llenguatge oral.

QUÈ ÉS EL TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE (TDL)?

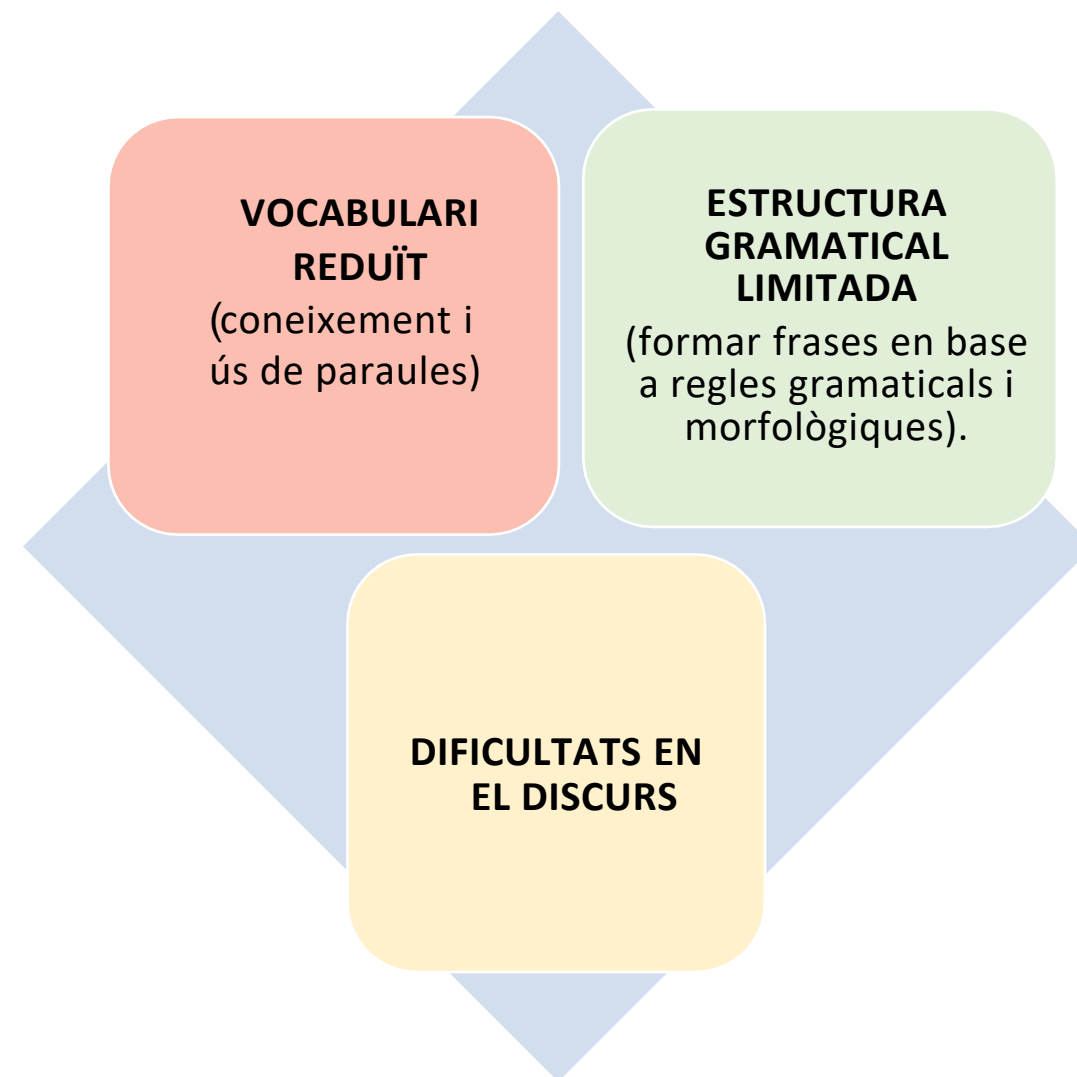
És un trastorn freqüent, però invisible, del qual gairebé ningú ha sentit parlar.

Definició: trastorn sever i persistent de l' adquisició i desenvolupament del llenguatge oral.

Components afectats: pot involucrar un o diversos components del llenguatge en diferents graus.

Impacte: afecta tant el nivell expressiu com receptiu del llenguatge.

Conseqüències: incideix en el desenvolupament social i escolar de l' individu.

Les dificultats d'Arnau estan vinculades a un trastorn, no a una falta d'exposició al llenguatge.

TRASTORN DEL DESENVOLUPAMENT DEL LLenguATGE

EMPOBRIMENT DEL LLenguATGE A CAUSA DE FACTORS AMBIENTALS

ORIGEN

Neurobiològic. (com el cervell processa el llenguatge).

La genètica té un paper important en el TDL, però no hi ha proves mèdiques per detectar-ho.

Manca d' exposició i oportunitats comunicatives.

RESPOSTA A LA INTERVENCIÓ

Evoluciona lentament tot i rebre intervenció logopèdica. Necessita suport continu i personalitzat.

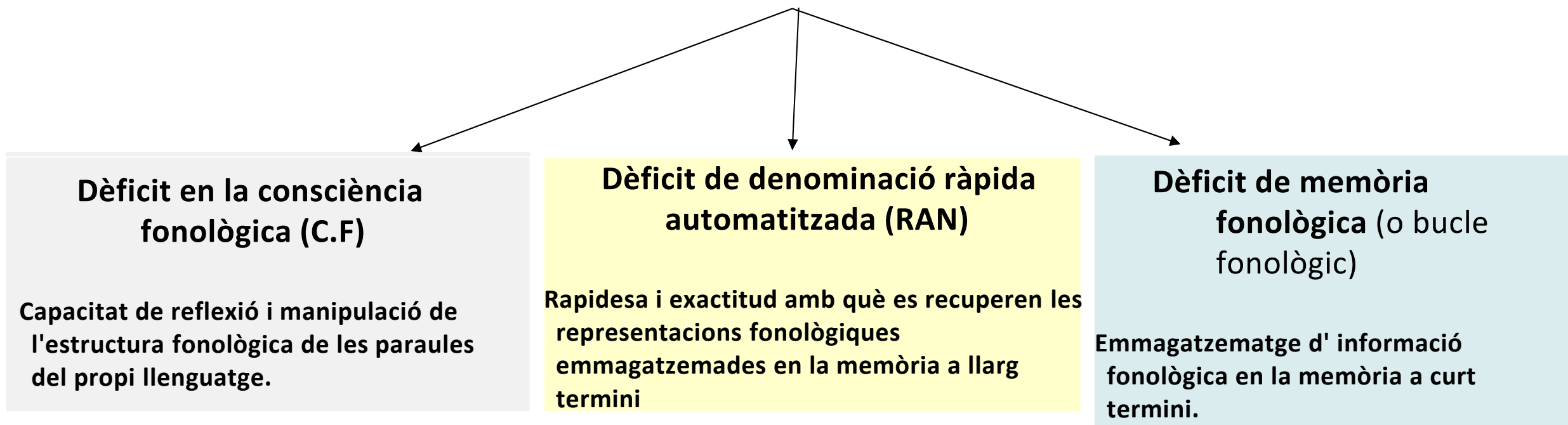
Respòn de forma positiva a la intervenció logopèdica i a l' estimulació lingüística.

ERRORS LINGÜÍSTICS

- **Errors fonològics** d'omissió i/o canvi de fonemes.
- Errors en l' aplicació **de les regles gramaticals**, com la conjugació verbal, el gènere i número, i l' ordre de les paraules en una oració.
- Errors en la **repetició de frases i pseudoparaules.**

- **Pocs errors d' omisió o substitució.**
- Frases curtes i simples, però amb **pocs errors morfosintàctics.**
- Errors a l' hora de **comprendre el significat precís de les paraules.**
- Menys errors en la **repetició de frases i pseudoparabres.**

LES DIFICULTATS FONOLÒGIQUES DE L'ARNAU REPERCUTEIXEN EN EL SEU LLENGUATGE ESCRIT

COM PODEM IDENTIFICAR A L'AULA UN NEN AMB LES CARACTERÍSTIQUES DE L'ARNAU?

LA DETECCIÓ

COM HA DE SER EL PROCÉS DE DETECCIÓ I AVALUACIÓ?

Cribatge universal trimestral en tota la classe mitjançant l'observació directa.

1

Observació individual dels infants que presenten signes d'alerta.

2

Recollir informació a través dels familiars dels infants que presenten signes d'alerta i respondre un qüestionari.

3

Valorar factors de risc de persistència de les dificultats.

4

Administrar un protocol d'observació per detectar les dificultats en els diferents components del llenguatge.

5

Avaluació en resposta a la intervenció (quinzenal o mensual) per observar els canvis i millores de la intervenció realitzada en aquells infants que presentin dificultats de llenguatge

6

1

Cribratge universal de tots els nens de la classe a través de l'observació directa.

- ☐ **Crear situacions a l' aula** que afavoreixin la comunicació verbal.
- ☐ **Avaluació a través de l' observació directa i basada en criteris evolutius del desenvolupament típic del llenguatge i dels signes d' alerta.**

3-4 años	DESENVOLUPAMENT TÍPIC DEL LLENGUATGE	SIGNES D' ALERTA
	- Mostra un increment significatiu en el vocabulari, tant en comprensió com en l' expressió. - Utilitza oracions complexes. - Pot parlar sobre els esdeveniments del dia. - Respon a preguntes senzilles que comencen amb "quí", "què" i "on". - La seva pronunciació millora i articula la majoria dels sons correctament. - El seu joc és creatiu, inventant històries curtes.	☐ Pot alterar l' ordre dels fonemes o síl·labes a les paraules. ☐ Té dificultat per dir paraules de més de 2 síl·labes. ☐ Omet sons i/o síl·labes. ☐ Té problemes per repetir paraules. ☐ Comprèn només algunes instruccions. ☐ Té dificultats per entendre preguntes. ☐ El seu vocabulari és molt reduït (menys de 70 paraules). ☐ No pot formar frases de 3 paraules. ☐ És difícil entendre el que diu. ☐ No pot mantenir una conversa.

INDICADORS SIGNIFICATIUS

VOCABULARI INFERIOR A 70
PARAULES

FRASES DE MENYS DE
3 o 4
PARAULES

2

Observació individual dels infants que presenten signes d' alerta.

3

Recollir informació a través dels familiars dels infants que presenten signes d' alerta.

Exemple d'activitats que permeten l'observació individual:

- Seguir ordres simples (dona'm la goma / dona'm la goma que està sobre la taula).
- Dir paraules de l' entorn.
- Parlar d'un fet que passa en una història.
- Descriure imatges.
- Parlar d'alguna activitat que ha realitzat a classe.
- Repetir frases de 3 paraules.

Si es creu necessari, es pot demanar als familiars que facin vídeos a través del mòbil en diferents moments de la vida quotidiana.

3-4 anys. Qüestionari per recaptar informació de la família

QÜESTIONARI FAMÍLIA (COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA)

NOM I COGNOM:

	SÍ	DE VEGADES	NO
• Els familiars propers entenen la major part del que diu.			
• Els desconeguts poden entendre la major part del que diu.			
• La majoria de les vegades el seu fill comprèn el que li diuen els altres.			
• Segueix instruccions simples.			
• S'ha produït un increment considerable de vocabulari.			
• Utilitza frases amb quatre o més paraules.			
• Contesta preguntes simples que comencen amb "qui", "què", "on", per què			
• Mostra interès per interactuar en una conversa.			

Aprenda los signos. Reaccione pronto.

Aprenda los signos del desarrollo de su hijo y reaccione pronto si en algún momento hay algo que le preocupa.

Para completar una lista de verificación de los indicadores del desarrollo, descargue "Sigamos el Desarrollo", la app GRATUITA de los CDC, o visite cdc.gov/Indicadores, y en cada visita de rutina de su hijo hable con el médico sobre los indicadores que ha alcanzado y qué esperar a continuación.

USTED CONOCE A SU HIJO MEJOR QUE NADIE.

Si su hijo no está alcanzando algunos indicadores del desarrollo o si a usted le preocupa la forma en que juega, aprende, habla, actúa o se mueve, hable con el médico de su hijo, cuénteles sus preocupaciones y pida que le hagan pruebas del desarrollo. No espere.

Si usted o el médico siguen preocupados:

1. pida una remisión a un especialista y,
2. llame para solicitar una evaluación gratuita a fin de averiguar si su hijo puede recibir servicios para ayudarlo.

- Si su hijo tiene menos de 3 años, llame al programa de intervención temprana de su estado o territorio. Obtenga más información y busque el número de teléfono en cdc.gov/IntervenciónTemprana.
- Si su hijo tiene 3 años de edad o más, llame a cualquier escuela primaria pública.

Para obtener más información sobre cómo ayudar a su hijo, visite cdc.gov/Preocupado.

NO ESPERE.

¡Reaccionar pronto puede marcar una gran diferencia!

Para obtener más información sobre el desarrollo de su niño y saber qué hacer si algo le preocupa, visite:

www.cdc.gov/Pronto

O LLAME AL:

1-800-CDC-INFO (1-800-232-4636)

para obtener ayuda sobre cómo encontrar recursos disponibles en su área.

Centros para el control y la
Prevención de Enfermedades

www.cdc.gov/Pronto
1-800-CDC-INFO (1-800-232-4636)

Indicadores del desarrollo fue adaptado de Caring for Your Baby and Young Child: Birth to Age 5 (AAP, 2009) y Bright Futures: Guidelines for Health Supervision of Infants, Children, and Adolescents (AAP, 2008).

Siga de Cerca los Indicadores del Desarrollo de Su Niño

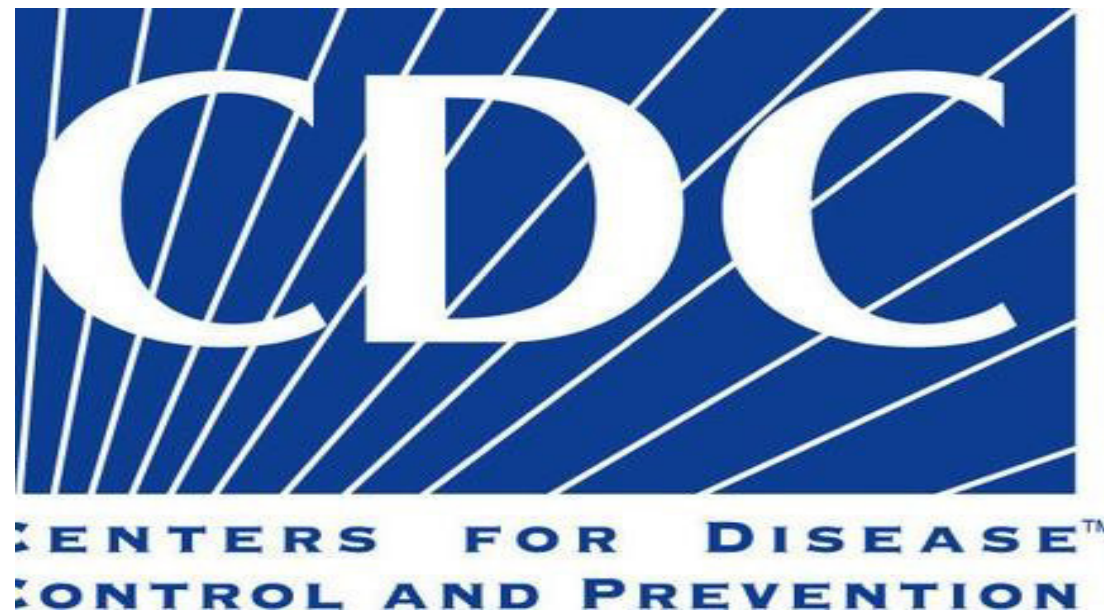
**¡Los indicadores del desarrollo
son importantes!**

La manera en que su hijo juega,
aprende, habla, actúa y se mueve ofrece
información importante sobre

Centre per al control i la prevenció de
malalties

Trastorns de llenguatge

Listas de verificación

https://www.cdc.gov/ncbddd/spanish/actearly/pdf/milestones-tips/CDC_LTSAE-SPN-AE-Checklist-with-Tips-2019-P.pdf

Listas de verificación

- [2 meses](#)
- [4 meses](#)
- [6 meses](#)
- [9 meses](#)
- [1 any](#)
- [18 meses](#)
- [2 anys](#)
- [3 anys](#)
- [4 anys](#)
- [5 anys](#)

[Espanyol pdf](#)

[Anglès pdf](#)

[Àrab pdf](#)

[Xinès simplificat pdf](#)

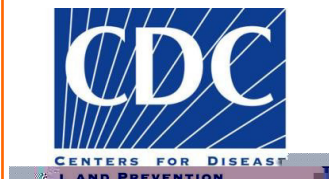
[Crioll haitià pdf](#)

[Portuguès](#)

[brasilerpdf](#)

[Somalí pdf](#)

[Vietnamita](#)

Su hijo a los 2 años★

Nombre del niño

Edad del niño

Fecha de hoy

¡Los indicadores son clave! La manera en que su hijo juega, aprende, habla, actúa y se mueve ofrece información importante sobre su desarrollo. Marque los indicadores que su hijo ha alcanzado al los 2 años de edad. Lleve esta información y en cada visita de rutina de su hijo hable con el médico sobre los indicadores que ha alcanzado y qué esperar a continuación.

Lo que la mayoría de niños hace a esta edad

En las áreas social y emocional

- ☐ Imita a otras personas, especialmente a los adultos y a los niños mayores
- ☐ Se entusiasma cuando está con otros niños
- ☐ Demuestra ser cada vez más independiente
- ☐ Demuestra un comportamiento desafiante (hace lo que se le ha dicho que no haga)
- ☐ Juega principalmente al lado de otros niños, aunque empieza a incluirlos en juegos como correr y perseguirse

En las áreas del habla y la comunicación

- ☐ Señala objetos o ilustraciones cuando alguien los menciona
- ☐ Sabe los nombres de personas conocidas y de las partes del cuerpo
- ☐ Dice frases de 2 a 4 palabras
- ☐ Sigue instrucciones sencillas
- ☐ Repite palabras que escuchó en alguna conversación
- ☐ Señala las cosas que aparecen en un libro

En el área cognitiva (aprendizaje, razonamiento, resolución de problemas)

- ☐ Encuentra cosas aun cuando estén escondidas debajo de dos o tres cosas que las cubran
- ☐ Empieza a clasificar por formas y colores
- ☐ Completa las frases y las rimas de los cuentos que conoce
- ☐ Juega con su imaginación de manera sencilla
- ☐ Construye torres de 4 bloques o más
- ☐ Puede que use una mano más que la otra
- ☐ Sigue instrucciones de dos pasos
- ☐ Nombra las ilustraciones de los libros como un gato, un pájaro o un perro

En las áreas motora y de desarrollo físico

- ☐ Se para en las puntas de los pies
- ☐ Patea una pelota
- ☐ Empieza a correr
- ☐ Se trepa y se baja de los muebles sin ayuda

- ☐ Sube y baja las escaleras agarrándose
- ☐ Tira la pelota por encima del hombro
- ☐ Dibuja o copia líneas rectas y círculos

Usted conoce a su hijo mejor que nadie.

Reaccione pronto si tiene preocupaciones sobre la forma en que su hijo juega, aprende, habla, actúa o se mueve, o si:

- ☐ No ha alcanzado algunos indicadores
- ☐ No usa frases de 2 palabras (por ejemplo, "toma leche")
- ☐ No sabe cómo utilizar objetos de uso común, como un cepillo, un teléfono, un tenedor o una cuchara
- ☐ No imita acciones ni palabras
- ☐ No puede seguir instrucciones sencillas
- ☐ No camina con estabilidad
- ☐ Pierde habilidades que había logrado

Dígale al médico o al enfermero de su hijo si nota cualquiera de estos signos de posible retraso en el desarrollo y pida que le hagan una prueba del desarrollo.

Si usted o el médico siguen preocupados:

1. pida una remisión a un especialista y,
2. llame al programa de intervención temprana de su estado o territorio para saber si su hijo puede recibir servicios para ayudarlo. Obtenga más información y averigüe el número telefónico en [cdc.gov/IntervenciónTemprana](https://www.cdc.gov/IntervenciónTemprana).

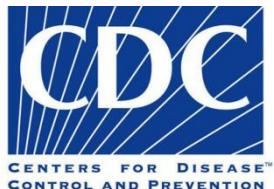
Para obtener más información, visite [cdc.gov/Preocupado](https://www.cdc.gov/Preocupado).

NO ESPERE.

¡Reaccionar pronto puede marcar una gran diferencia!

★ ¡Es hora de hacer pruebas del desarrollo!

A los 2 años, a su hijo le deben hacer pruebas generales del desarrollo y una prueba de autismo, según lo recomendado para todos los niños por la Academia Estadounidense de Pediatría. Pregúntele al médico sobre las pruebas del desarrollo de su hijo.

Orden y a desarrollarse

ay a desarrollarse. Hablen, lean, canten y
ción hay algunas actividades que puede

Ayude a su bebé a apre

¡Lea y aprenda con su hijo! Los niños aprenden al jugar juntos todos los días. A continu
disfrutar hoy con su hijo de 2 años.

Lo que usted puede hacer por su hijo de 2 años:

- ☐ Encienda las luces de las habitaciones y felicítelo por encontrarlas.
- ☐ Ayude a su hijo a armar rompecabezas que tengan formas, colores o animales de granja. Nombre cada pieza cuando su hijo la coloque en su lugar.
- ☐ Anime a su hijo a que juegue con bloques. Tome turnos con él para construir torres y derrumbarlas.
- ☐ Haga proyectos de arte con su hijo usando papel.

Lo que usted puede hacer con su hijo de 2 años:

- ☐ Deje que su hijo ayude en las tareas del hogar, como barrer o preparar la cena.
- ☐ A esta edad, los niños todavía juegan con otros niños al jugar (aunque no saben compartir). Cuando juegan, deles muchos juguetes. Observe a los niños e intervenga si hay una pelea.
- ☐ Preste mucha atención a su hijo y fíjese en lo que hace.

Lo que usted puede hacer con su hijo de 2 años:

- ☐ Enséñele a su hijo a identificar y nombrar partes del cuerpo y otras cosas pequeñas.
- ☐ Cuando ya camine bien, pídale a su hijo que lo ayude cargando cosas pequeñas.
- ☐ Anime a su hijo a leer la palabra entera de las cosas. Si su hijo no puede decir la palabra entera ("leche"), ayúdelo con el sonido de la primera letra ("l"). Con el tiempo, puede guiarlo a que diga toda la oración: "Yo quiero leche".

Mer Altman © 1991, 1993, 1998, 2004, 2009 de la Academia Estadounidense de Pediatría, y BRIGHT FUTURES: GUIDELINES FOR HEALTH SUPERVISION OF INFANTS, CHILDREN, AND ADOLESCENTS, tercera edición, editado por Joseph Hagan, Jr., Judith S. Shaw y Paula M. Duncan, 2006, Elk Grove Village, IL: Academia Estadounidense de Pediatría.

Esta lista de verificación de los indicadores del desarrollo es un sustituto de las herramientas estandarizadas y validadas para la evaluación del desarrollo.

2-4636)

one pronto.

www.cdc.gov/Pronto | 1-800-CDC-INFO (1-800-232-4636)

Aprenda los signos. Reaccione pronto.

4

Valorar factors de risc

de persistència de
les dificultats

FACTORS DE RISC DE PERSISTÈNCIA DE DIFICULTATS DE LLENGUATGE

Antecedents
familiars

Manca
d'intel·ligibilitat

Dificultats de
comprensió

Dificultats en la
sintaxi

Vocabulari molt
pobre

5

**Administrar un protocol
d'observació de les dificultats
en el desenvolupament del
llenguatge per detectar les
dificultats en els diferents
components**

Protocol d' observació per a mestres. Trastorn del Desenvolupament del Llenguatge
Col·legi de Logopedes de Catalunya
https://www.clc.cat/pdf/publicacions/documents/es/PROTOCOLO LENGUAJE_A_mbito_Educativo.pdf

Llistat de comprovació de dificultats lingüístiques i comunicatives
Adaptació checklist de Damico 1985 i Justice i col·legues (2002)

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

PROTOCOLO DE OBSERVACIÓN PARA MAESTROS
TRASTORNO DEL DESARROLLO DEL LENGUAJE

Autores: Mireia SALA, Teresa HERRERO, Ignasi IVERN

Nombre del alumno/a Curso escolar
Fecha de nacimiento Fecha de la observación
Nombre del maestro/a

	ÍTEM	Grado de afectación		
		0	1	2
	Aspectos generales			
	1. Tiene antecedentes familiares de problemas de lenguaje.			
	2. Presentó retraso en la adquisición de las primeras palabras (alrededor de los 2 años).			
	3. Presentó retraso en hacer las primeras frases juntando dos palabras (alrededor de los 3 años).			
	4. Se observa discrepancia entre el desarrollo cognitivo y la competencia lingüística.			
	5. Siempre ha mostrado dificultades de comprensión oral (palabras, órdenes, etc.).			
	6. El examen audiológico es normal, aunque parece que el alumno es hipoacúsico o tiene problemas de atención.			
	Aspectos específicos*			
NIVEL FONOLÓGICO	7. Tiene dificultades para discriminar y reconocer sonidos significativos de la lengua.			
	8. Su lenguaje expresivo es muy limitado e ininteligible.			
	9. Le cuesta la emisión y la secuenciación correcta de los sonidos que componen las palabras.			
	10. Confunde y substituye sonidos.			
	11. Le cuesta vocalizar o lo hace con un esfuerzo destacable.			
	12. Manifiesta poco dominio de la entonación en sus producciones verbales.			
	13. Tiene un nivel bajo de memoria verbal a corto plazo en tareas de repetición.			
	14. Omite sílabas iniciales y/o finales.			
	15. Simplifica los grupos consonánticos.			
	16. Tiene dificultades para producir palabras trisílabas.			
	17. Omite sílabas átonas.			
	18. Simplifica diptongos.			
	19. Presenta dificultades para identificar, diferenciar y manipular mentalmente los sonidos que forman las palabras (conciencia fonológica).			
	20. Le cuesta la comprensión de órdenes, de enunciados largos y de estructuras complejas.			
	21. Tiene dificultades para entender estructuras sintácticas ambiguas.			
	22. Muestra una comprensión y un uso limitado de los prefijos y sufijos de las palabras.			
	23. Tiene dificultades con los tiempos verbales.			
	24. Omite o no domina las palabras función (artículos, preposiciones, verbos auxiliares, etc.).			
NIVEL MORFOSINTÁCTICO	25. Altera el orden habitual de las palabras			
	26. Comete errores de concordancia dentro de los sintagmas, entre sintagmas y entre oraciones.			
	27. Utiliza frases muy cortas.			
	28. Tiene un repertorio muy limitado de estructuras sintácticas.			
	29. Utiliza incorrectamente las reglas sintácticas.			
NIVEL LÉXICO- SEMÁNTICO	30. Muestra dificultades en la comprensión oral de palabras y enunciados.			
	31. Tiene un vocabulario reducido en lo que se refiere a la comprensión.			
	32. Le cuesta entender palabras relacionadas con el espacio y el tiempo.			
	33. Tienen dificultades para relacionar palabras y campos semánticos.			
	34. Utiliza palabras generales en lugar de palabras más específicas.			
	35. Se expresa con un vocabulario pobre con relación a los niños de la misma edad.			
	36. Conoce pocos sinónimos y antónimos.			
	37. Cambia una palabra por otra que pertenece al mismo campo semántico.			
	38. Hace circunloquios por falta de léxico (usa muchas palabras para expresar una de sola).			
	39. Frecuentemente se traba cuando habla por falta de recursos léxicos.			
	40. Utiliza palabras comodín de forma excesiva.			

	ÍTEM	Grado de afectación		
		0	1	2
NIVEL PRAGMÁTICO	41. Mantiene un contacto ocular reducido o inadecuado.			
	42. Le cuesta respetar el turno de habla.			
	43. Interpreta erróneamente la entonación del mensaje.			
	44. Muestra poca expresión facial.			
	45. Utiliza gestos como sustitutos de las palabras.			
	46. Le cuestan los cambios de rutinas.			
	47. Le falta adecuación del lenguaje al contexto.			
	48. Emite palabras o frases que acaba de pronunciar otra persona, como un eco (ecolalia directa).			
	49. Frecuentemente repite palabras o frases de "procedencia evidente" (TV, cine, padres, profesor, etc.) (Ecolalia diferida).			
	50. Le cuesta explicar historias orales bien estructuradas, no por dificultades morfosintácticas, sino semánticas.			
	51. Muestra pocas iniciativas de conversación o bien tiene iniciativas en momentos no apropiados.			
	52. Tiene dificultades para responder a preguntas abiertas.			
	53. Puede parlotear correctamente en cuanto a la forma, pero inadecuadamente en cuanto al contexto.			
	54. Tiene poca capacidad para seguir las normas de conversación			
	55. Muestra poca interacción con el adulto y se limita a turnos de preguntas-respuestas.			
	56. Tienen dificultades de recepción y comprensión de los mensajes.			
	57. Muestra poca habilidad en el uso de las convenciones sociales (saludos, agradecimientos, etc.).			
	58. No proporciona suficiente información para pedir lo que quiere.			
	59. Presenta dificultades para mantener el tema de conversación.			
	60. Manifiesta pocas aptitudes para describir hechos, pensamientos, ideas, sentimientos, etc.			
	61. Le cuesta inferir el significado implícito.			
	62. Realiza una comprensión literal y no capta ni el sentido figurado, ni la ironía, ni las mentiras.			
OTROS SIGNOS DE ALERTA	63. Le cuesta la secuenciación temporal.			
	64. Le cuesta mantener el material verbal en la memoria a corto plazo y manipularlo (memoria de trabajo).			
	65. Habitualmente presenta déficit de atención.			
	66. Presenta dificultades en el comportamiento y en el control de las emociones (rabietas, agresividad, gritos, etc.).			
	67. Tiene tendencia a la hiperactividad.			
	68. Le cuesta adaptarse a las situaciones nuevas.			
	69. Tiene pocos intereses y también le falta interés por las actividades de los otros.			
	70. Presenta retraimiento social.			
OBSERVACIONES				

*Todos estos ítems se han de valorar en relación con los parámetros evolutivos normales que siguen los niños y las niñas de la misma edad.

Llistat de comprovació de dificultats lingüístiques i comunicatives

Si es marca diverses vegades "sí" (més de 4 per exemple) podrien ser candidats a ser avaluats amb més profunditat per un especialista.

Fonologia

- S'equivoca en les paraules llargues o infreqüents?
- Parla sovint de manera inintel·ligible?
- Comet errors en pronunciar paraules?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Vocabulari

- Presenta una parla poc fluida, amb interrupcions, pauses i ús d'interjeccions?
- Li costa trobar la paraula que vol dir?
- ¿Utilitza vocabulari poc específic com: això, allò, aquest, aquí, allà?
- Confon el significat d'algunes paraules?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Morfosintaxi i discurs

- No dona prou informació quan dona instruccions?
- Li costa planificar el discurs o la narració?
- De vegades fa oracions desordenades o es deixa paraules en les frases?
- De vegades s'equivoca en conjugar els verbs i fer concordances de subjecte-verb o d'article-nom o s'equivoca en dir articles, preposicions, pronoms, adverbis, etc?
- Fa frases curtes?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Comprensió

- Necessita que se li repeteixi moltes vegades perquè entengui el que se li diu?
- Té dificultat per comprendre una narració oral?
- No demana aclariments dels missatges ni pregunta quan no entén una paraula?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

Comunicació / pragmàtica

- No segueix la conversa o canvia de tema de forma no apropiada?
- Té una entonació inapropiada o estranya?
- Triga a contestar?
- Repeteix el que li diuen o utilitza frases estereotipades?
- Només parla del que li interessa?
- No entén les bromes, acudits, jocs de paraules, la ironia?
- Li costa expressar sentiments?
- Realitza un ús no adequat de la comunicació no verbal (contacte ocular, distància entre interlocutors, inexpressió, etc.).
- Li costa canviar d'activitats i no li agraden les situacions inesperades?
- Té dificultats de relació amb els companys?
- ¿Presta poca atenció a les històries que es conten?
- S'enfada quan no pot explicar alguna cosa?

SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

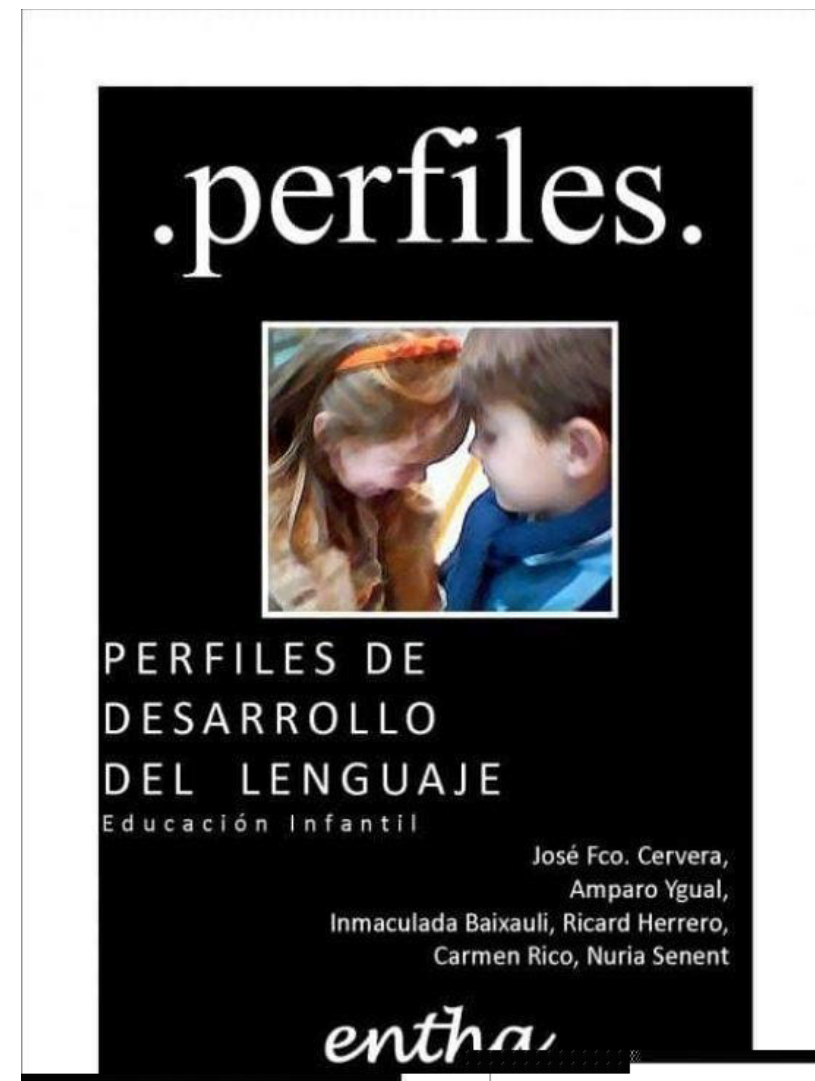
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO
SÍ	NO

6

Avaluació en resposta a la intervenció (quinzenal o mensual) per observar els canvis i millores de la intervenció realitzada en aquells infants que presentin dificultats de llenguatge.

Per realitzar aquest seguiment i avaluació continuada, podem utilitzar el document de perfils de desenvolupament del llenguatge. És un qüestionari per a la valoració del desenvolupament del llenguatge en preescolars entre tres i sis anys.

Els professors d'Educació Infantil poden usar-lo com a guia d'observació d' infants amb dificultats de llenguatge.

QUINA INTERVENCIÓ HA DE REBRE UN ESTUDIANT COM L'ARNAU EN LES DIFERENTS ETAPES DEL SISTEMA EDUCATIU?

Recursos, eines i recomanacions pràctiques per aplicar a les aules

EDUCACIÓ INFANTIL

Ricardo Ena
FUNDACIÓN | NATURA BISSÉ

Guia per a pares i docents per potenciar la interacció verbal

PROGRAMA HANEN

Pares i Mestres

El programa Hanen està inclòs entre els serveis que ofereix la Sanitat Pública de diversos països: Canadà, Regne Unit, Holanda, etc.

- Augmenta la comunicació social.
- Redueix els problemes de conducta.
- Major efectivitat en relació cost-benefici.
- Millora la generalització.
- Disminueix l'estrès parental.
- Els pares senten que són més eficaços a fomentar el desenvolupament del seu fill.

ESTILS COL·LOQUIALS DELS INFANTS

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

SOCIABLE

- Constantment inicia activitats amb els altres infants.
- Respon bé quan altres persones les inicien.

RETICENT

- Poques vegades inicia l'acció, encara que respongui quan se li parla.
- Freqüentment està fora de la interacció i de les activitats de grup i es manté com a observador.

AMB ELS SEUS PROPIS PLANS

- Passa molt de temps jugant sol.
- Aparenta no interessar-se a interactuar amb els adults ni els companys.
- Pot iniciar l'activitat quan necessita alguna cosa, però sol ignorar els esforços per fer que hi participi.

PASSIU

- Poques vegades respon o inicia l'acció.
- Demostra poc interès en les persones que l'envolten.
- Si aquest és l'estil constant de l'infant, reflecteix un retard en el desenvolupament.

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

L'estil col·loquial del nen o la nena afecta el docent.

Si penses en tots els nens de la classe t'adones que no interactues de la mateixa manera amb cadascun d'ells.

- 1 Amb quins nens interactues amb més freqüència?
- 2 Quins són els nens amb qui gaudeixes més interaccionant? Quin estil col·loquial tenen?
- 3 Quins són els nens amb els quals interactues menys ? Quin estil col·loquial tenen?

INTERACCIÓN DEL DOCENTE

Manolson, A. Hablando nos entendemos los dos. Hanen. Entha.

ESTIL DIRECTOR

- Controla i dirigeix els nens, oferint molts suggeriments, instruccions i fent nombroses preguntes.

ESTIL CRONOMETRADOR

- Realitza activitats i rutines ràpides per complir amb l' horari.

ESTIL AJUDANT

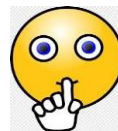
- Parla molt i no confia que els nens poden expressar-se per sí mateixos. Ofereix ajuda abans que els nens la sol·licitin

ESTILO ANIMADORA

- És massa divertida i parla en excés, cosa que deixa poques oportunitats perquè els nens participin activament.

ESTILO CALLADA

- Interactua i participa poc, fins i tot quan els nens inicien l'acció.

ESTILO COMPAÑERA RECEPTIVA

- Sintonitza amb les capacitats i interessos dels infants, responnent amb calidesa i animar-los a participar activament en la interacció.

INTERACCIÓ DELS PARES

Manolson, A. Parlant ens entenem tots dos. Hanen. Entha.

ESTIL

DIRECTOR

- Pares que dirigeixen i planifiquen en excés la vida dels nens a diari, amb poca flexibilitat. Parlen contínuament i proporcionen instruccions detallades sobre què fer i com fer-ho.

ESTIL

EXAMINADOR

- Pares molt intervencionistes que revisen constantment el progrés del seu fill, fent-li preguntes i posant-lo a prova.

ESTIL

ANIMADOR

- Pares que animen el nen i busquen activament maneres d'entretenir-lo, prenent la iniciativa en les activitats.

ESTIL

ASSISTENT

- Pares que ajuden en excés sense comprendre totalment les capacitats i interessos dels seus fills.

ESTIL

EXECUTIU

- Pares amb una agenda sobrecarregada, que actuen amb pressa i sovint perden oportunitats per connectar amb els seus fills.

ESTIL

EXPECTADOR

- Pares insegurs en la interacció i el joc acaben simplement observant el seu fill.

COMPANY

SENSIBLE

- Pares que comprenen les necessitats dels seus fills i fomenten la interacció, reflexionant sobre el seu estil d'interacció.

ESTRATÈGIES QUE AFAVOREIXEN LA INTERACCIÓ VERBAL

1

ADEQUA L' ENTORN SEGONS ELS

A-Si quieres favorecer la comunicación

B- Si vols afavorir el treball individual i la concentració

2

SELECCIONA ELS MATERIALS SEGONS ELS INTERESSOS DEL NEN.

CREA OPORTUNITATS PER APRENDRE EL LLENGUATGE SEGUINT LA INICIATIVA DE L' INFANT

- ☐ Observa què li interessa al nen o nena i espera per poder donar-li l'oportunitat d'iniciar o participar d'una activitat.
- ☐ Escolta el que el nen vol dir-te i posa cara de curiositat.
- ☐ Repeteix les seves paraules correctament.
- ☐ Afegeix comentaris al que diu el nen.
- ☐ Proposa jocs de dramatització per
- ☐ representar diferents papers.

3

**APROXÍMA'T FÍSICAMENT PERQUÈ POTS
CAPTAR ELS SENYALS COMUNICATIUS**

Míra'l cara a cara

4

**CREA RUTINES INTERACTIVES PER
GENERAR INTERACCIÓ**

A l'aula hi ha molts moments que pots crear rutines interactives:

- ☐ Moments de salutació i benvinguda
- ☐ Inici de sessió
- ☐ Començament i finalització de tasques
- ☐ Comiat
- ☐ Agraïment

5

INCENTIVA LA CURIOSITAT

- ☐ Els nens se senten atrets per aprendre coses noves que són inesperades.
- ☐ Realitza alguna acció inesperada durant una activitat o afegeix una cosa nova o diferent.

6

INTENTA CAPTAR L'INTERÈS I MANTENIR LA CONVERSA

- ☐ Asseu-te al davant i observa què fa.
- ☐ Segueix la seva pauta, imíta-ho i uneix-te al seu joc utilitzant els seus materials.
- ☐ Respon a qualsevol inici d'interacció.
- ☐ Fes preguntes i comentaris per sostenir la conversa, però sense ser invasiu.

7

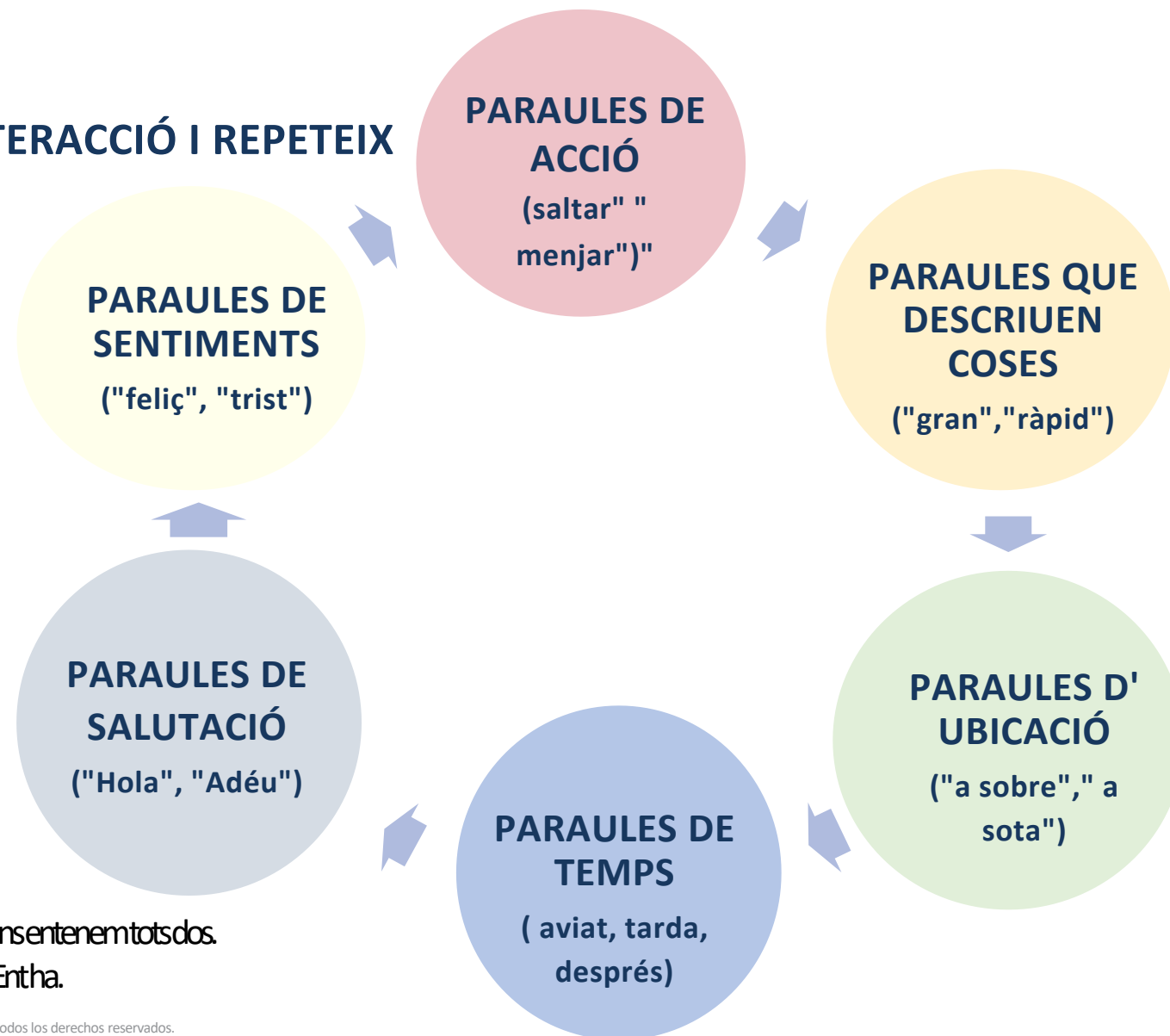
AJUSTA EL TEU LLENGUATGE QUAN ET DIRIGEIXES ALS ALUMNES AMB BAIXA COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA

- ☐ Adapta el lèxic al nivell del nen, usant paraules i oracions lleugerament més complexes.
- ☐ Utilitza enunciats breus i senzills.
- ☐ Parla poc a poc i clar, amb una entonació càlida.
- ☐ Reforça el significat amb gestos, expressions facials i comunicació no verbal.
- ☐ Repeteix paraules clau.
- ☐ Fes pauses per permetre que el nen respongui.
- ☐ Realitza preguntes obertes en lloc de preguntes de sí o no.
- ☐ Deixa frases inacabades perquè el nen les completi.

8

AFEGEIX PARAULES EN LA INTERACCIÓ I REPETEIX

REPETEIX moltes vegades les paraules noves i importants en diferents situacions

Mandson, A. Parla i entén en tots dos.
Hanan. Entha.

El fet d'afegir paraules ajuda que millori la comprensió i amb el temps ajuda a utilitzar-les.

**Durant la interacció s' ha de repetir una paraula unes 5 vegades perquè pugui recordar-la.
Les paraules s' han d' ajustar al que està passant en aquell moment**

Ja està

**Ja està!
S'ha acabat
l'aigua**

**Telèfon..... això és
un telèfon....anem
a trucar al papa
per telèfon**

**Ja està!
S'ha acabat
l'aigua**

**mira plou! Plou
molt I si plou
necessitem un
paraigua**

**Agafa la
cullera.....
Posa la cullera a la
taula**

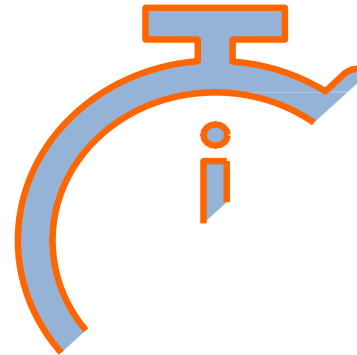
Equilibri de torns

En una conversa els alumnes han d'intervenir un nombre equivalent de vegades.

Densitat de torns

No hi ha d'haver torns excessivament llargs al costat d'altres massa breus.

más allá de las palabras

Tareas para la comprensión lectora
y de inferencias

Marc Monfort
Aduración Juárez Sánchez
Isabelle Monfort Juárez

entha

Inferència lògica

La senyora Carme es va mirar al mirall i no li va agradar gaire com li quedaven els cabells i va dir:
Felip, vull que em tallis una mica més d'aquest costat.
On passa això?
Qui és Felip?

Inferència lògica-cultural

En Pere viatja a París per primera vegada i quan està caminant pel carrer, un senyor li pregunta alguna cosa, però en Pere no pot contestar.

Inferència semàntica

Pere, ¿estàs als núvols?

Inferència pragmàtica

Un mateix enunciat pot tenir molts significats

Apartir de la intenció de què parla o del que ha passat prèviament es pot deduir la situació.

La professora surt un moment de classe i la Maria, que té molta gana, treu una bossa de patates de la cartera i comença a menjar. En veure que la professora torna, les guarda ràpidament.

La Maria compra una bossa de patates fregides i comença a menjar en un banc del parc. En veure en Joan i en Carles acostar-se, les amaga ràpidament a la cartera.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Ricardo Ena
FUNDACIÓN | NATURA BISSÉ

Intervenció explícita a l'aula (mesures universals)

LLENGUATGE RECEPTIU

Objectius:

1. Millorar la capacitat d' entendre instruccions i preguntes.
2. Ampliar el vocabulari receptiu.
3. Desenvolupar la comprensió de conceptes i relacions semàntiques.
4. Enfortir la comprensió d' informació implícita basada en el context.
5. Augmentar la comprensió d' estructures gramaticals.
6. Millorar la capacitat de seguir narracions i textos.

Exemples d'activitats:

- Escoltar i seguir instruccions verbals d' adults o companys de diversa complexitat.
- Comprendre preguntes i respostes amb ajuda de material visual (targetes o imatges).
- Entendre paraules en diversos contextos, treballant paraules noves tots els dies.
- Simular situacions quotidianes on s'han de seguir instruccions o respondre a preguntes en funció del context (Role-Playing).
- Llegir contes i fer preguntes sobre la trama, els personatges i les emocions per verificar la comprensió i fomentar la reflexió sobre el text.

LLENGUATGE EXPRESSIU

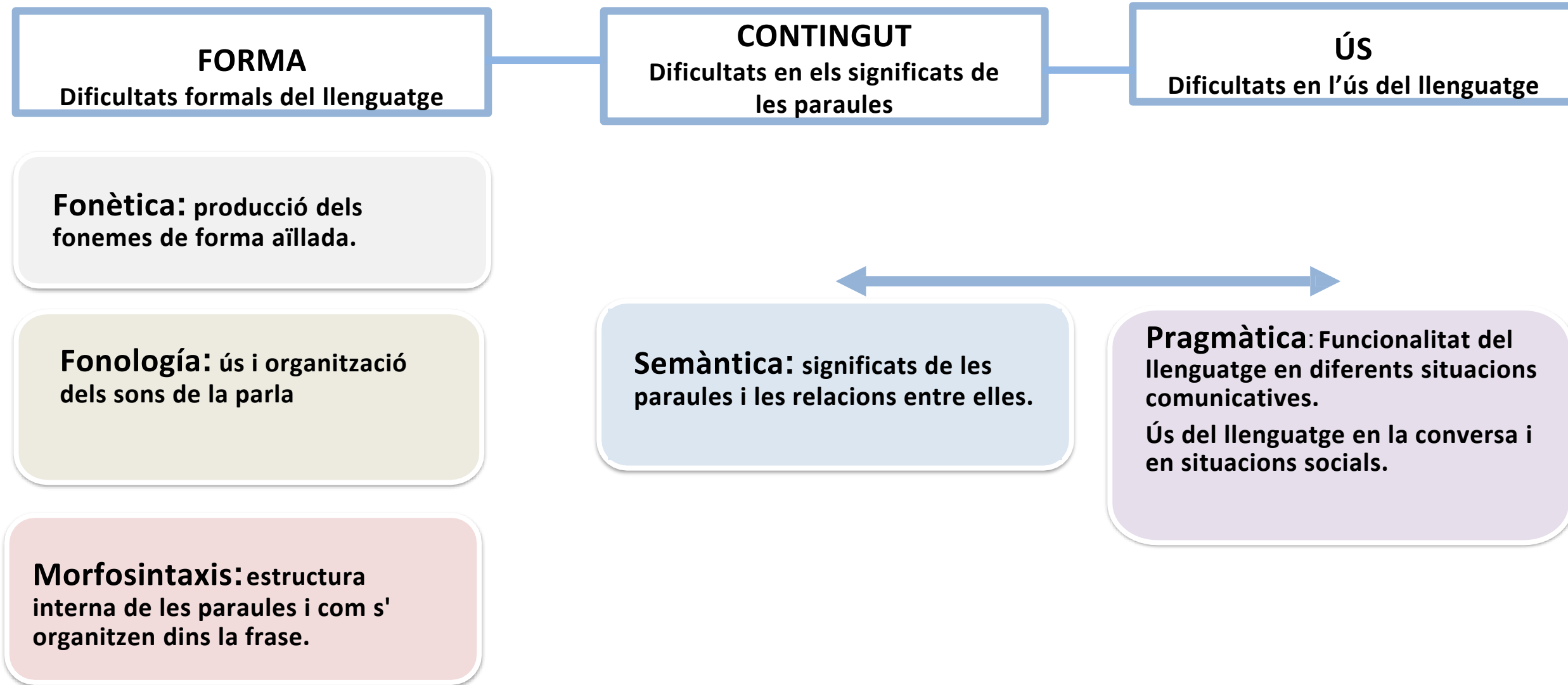
Objectius:

1. Millorar la construcció d' oracions gramaticalment correctes i ben estructurades.
2. Utilitzar un vocabulari més ampli.
3. Desenvolupar la capacitat per ajustar el llenguatge al context.
4. Millorar les habilitats de conversa, coherència i cohesió del discurs.
5. Desenvolupar habilitats de narració i descripció.
6. Integrar gestos i expressions facials per reforçar i clarificar el discurs oral.
7. Utilitzar el llenguatge per expressar idees i emocions de forma efectiva i funcional a nivell social.

Exemples d'activitats: Modelatge docent.

- Identificar paraules clau i promoure'n l' ús en la conversa.
- Activitats de classificació de paraules, jocs de memòria i associació per enriquir el vocabulari.
- Interpretar diàlegs amb diferents temps verbals, crear relats aplicant les regles gramaticals, practicar concordança i conjugació.
- Descriure objectes, accions i emocions.
- Dramatització de contes i situacions quotidianes per utilitzar el llenguatge en contextos socials i emocionals.

Intervenció explícita en tots, un o alguns dels components del llenguatge (mesures addicionals i/o intensives)

Intervención explícita en todos, uno o algunos de los componentes del lenguaje (medidas adicionales i/o intensivas)

COMPONENT FONOLÒGIC	Objectius: 1. Manipular sons de la parla (com eliminar, afegir o canviar sons en paraules). 2. Memòria fonològica. Activitats: • Consciència fonològica. • Repetició de dígit en ordre directe i invers. • Repetició de paraules. • Repetició de pseudoparaules. • Repetició d' oracions de diferent longitud.
--------------------------------	--

COMPONENT MORFOSINTÀCTIC

Objectius:

1. Millorar la producció de frases amb el correcte ordre dels elements (subjecte, verb, complement) i incorporar frases complexes.
2. Ús adequat de la concordança de gènere, nombre i temps verbal en la producció oral i escrita.
3. Fomentar l' ús de conjuncions i connectors per conjuminar idees i millorar la cohesió en el discurs.

Activitats:

- Crear històries amb connectors per unir frases simples.
- Completar frases amb correcta concordança entre subjecte i verb, noms i adjectius.
- Transformar frases d' un temps verbal a un altre.
- Reordenar frases per posar-les en l' ordre correcte.
- Convertir frases afirmatives en negatives i formular preguntes.

COMPONENT SEMÀNTIC

VOCABULARI I ACCÉS AL LÈXIC

Objectius:

1. Enriquir el vocabulari amb paraules noves i específiques de diferents matèries.
2. Fomentar la comprensió del significat de les paraules en diferents situacions.
3. Desenvolupar habilitats de classificació semàntica i identificació de relacions entre paraules.

Activitats:

- Evocar paraules per categories o sons inicials.
- Nominar objectes en làmines ràpidament.
- Introduir vocabulari específic per matèries.
- Jocs de paraules com Scrabble, Boggle o Bingo.
- Identificar sinònims i antònims.
- Deduir significat de paraules en lectures segons el context.
- Classificar paraules per categories (ex.: animals, colors, aliments).

COMPONENT PRAGMÀTIC

Objectius:

1. Millorar les habilitats de comunicació funcional per comunicar les seves necessitats, desitjos i emocions de forma efectiva.
2. Fomentar la interacció social i la participació en jocs en grup.
3. Desenvolupar habilitats conversacionals bàsiques.

Activitats:

- Jocs de rol que simulen situacions quotidianes (ex. compres, jugar amb amics).
- Crear escenaris per iniciar, mantenir i tancar converses (ex.: organitzar una festa).
- Entendre ironies i frases amb sentit figurat.
- Jocs de decisions sobre comportament social (ex.: "Què faries si...?").
- Organitzar debats sobre temes d'interès per practicar l'argumentació. Role-Playing per resoldre conflictes i negociar.
- Llegir històries amb espais en blanc per completar-los.
- Simulacions de trucades telefòniques.
- Petites presentacions per practicar la comunicació efectiva.
- Imatges o vídeos per identificar i parlar sobre emocions.
- Discutir notícies en grup per practicar l'expressió d'opinions.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Ricardo Enas
FUNDACIÓN | NATURA BISSÉ

CONTINUAR REFORÇANT LES COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES

Objectius:

1. Seguir enfortint la capacitat per comprendre, processar i expressar informació verbal d'una manera efectiva.
2. Avançar en la millora de les habilitats conversacionals, fomentant una major fluïdesa i naturalitat en l'intercanvi verbal.
3. Progressar en el desenvolupament de l'habilitat per organitzar i estructurar el discurs de forma coherent i lògica.
4. Continuar practicant l'ús adequat del llenguatge en diversos contextos socials, assegurant una comunicació efectiva i apropiada.

Activitats:

- Iniciar converses informals sobre els seus interessos.
- Adaptar la comunicació per part de l'adult i utilitzar frases clares i instruccions pas a pas.
- Practicar converses i debats estructurats.
- Desenvolupar més la narrativa.
- Treballar el vocabulari acadèmic.
- Escriure textos curts i revisar l'estructura.
- Revisar i corregir errors comuns, fomentar l'autoavaluació.

LECTOR DE TEXTOS

És una eina dissenyada per convertir text a veu. Reprodueix qualsevol document que tinguem a l'ordinador.

CORRECTOR GRAMATICAL I ORTOGRÀFIC

Identifica i corregeix errors en els textos escrits per millorar la seva qualitat.

DISPOSITIU DE RECONeixEMENT DE VEU

Permet dictar textos amb veu en lloc d'escriure manualment.

APLICACIONS D'APRENENTATGE EN LÍNIA

Recursos educatius com vídeos, exercicis interactius i llibres electrònics adaptats a les necessitats de l'estudiant.

APLICACIONS DE SUPOrt VISUAL

Ús d'imatges, vídeos i diagrames per millorar la comprensió del contingut i ajudar la comprensió verbal.

APLICACIONS I.A

ChatGPT és una eina d'intel·ligència artificial basada en un model de llenguatge que comprèn i genera text de forma coherent, permetent respondre preguntes, corregir gramàtica, resumir, traduir i crear esquemes amb gran precisió.

QUINES ADAPTACIONS PODEM FER A L'AULA?

Adaptacions i plans individualitzats

PUNT DE PARTIDA

S'han d'ajustar al punt de partida i a les capacitats de l'alumne/a.

Prioritàriament, adaptar continguts amb alta càrrega lingüística.

Ha de mantenir connexió amb el treball a l'aula ordinària.

Adaptacions basades en el currículum i necessitats de l'alumne/a.

Utilitzar el mateix material que la resta dels companys, amb continguts i activitats ajustades.

Establir rutines i horaris previsibles i utilitzar calendaris visuals per ajudar-lo a anticipar el que ha de succeir durant el dia.

Donar explicacions detallades d'instruccions i supervisar les seves tasques freqüentment.

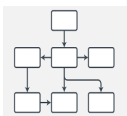
Instrucció multimodal, utilitzant diferents modalitats d'ensenyament (visual, auditiva, tàtil). Incloure demostracions pràctiques i activitats interactives.

Permetre petits descansos durant llargues tasques per mantenir l'atenció i reduir la fatiga.

Seleccionar els continguts que siguin més significatius i funcionals de cara al futur

Adaptar els exercicis amb esquemes, símbols i gràfics. Proposar activitats d'omplir buits, seleccionar, relacionar...

Proposar activitats que sintetitzin els coneixements apresos.

Seleccionar aquells continguts amb els que pot tenir més èxit.

Temps addicional en tasques i avaluacions.

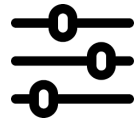

Permetre major flexibilitat en els terminis de lliurament de les tasques, tenint en compte les dificultats per processar informació i expressar idees ràpidament.

Ús de la tecnologia.

Adaptacions segons les habilitats lingüístiques

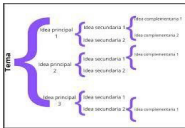
Ajustar el llenguatge del docent a les possibilitats lingüístiques de l'alumne utilitzant un llenguatge clar i senzill.

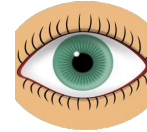
Abans de començar el tema, introduir, anticipar el significat del lèxic o destacar el lèxic més significatiu de la unitat.

Simplificar els títols, sovint són complicats i els textos en frases més simples.

Facilitar la comprensió del missatge verbal mitjançant fotos, dibuixos, esquemes, mapes conceptuals...

Suport visual a l'aula: ocupació de cartells, gràfics i altres recursos visuals per ajudar a entendre el contingut acadèmic.

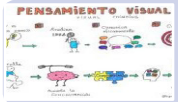

Codis de color i símbols: Associació de colors i símbols amb conceptes o accions per millorar la comprensió.

Eliminar o adaptar la llengua estrangera

Ajustaments en l'avaluació

Avaluació amb suport visual:

Agregar imatges o gràfics per facilitar la comprensió del contingut avaluat.

Avaluació pràctica:

Crear proves que requereixin l' aplicació pràctica dels coneixements, com ara experiments en ciències.

Avaluació oral amb suport del docent:

Permetre que demostris el que saps mitjançant presentacions orals guiades.

Avaluació basada en la presentació de treballs:

Donar l' oportunitat de presentar treballs amb suport d' imatges i de la tecnologia.

Avaluació adaptada:

Modificar el format de totes les avaluacions amb un llenguatge simplificat o reduir la quantitat de preguntes.

Avaluació col·laborativa:

Fomentar la col·laboració entre l'infant i el docent durant les avaluacions per reduir l'ansietat i millorar-ne el rendiment.

RECURSOS I WEBS D'INTERÈS

Indicadors del desenvolupament i consells destinats al que els pares puguin ajudar els seus fills en cada etapa.

Què tal parla i escolta el seu nen? de l' Associació Americana de la Parla, Llenguatge i Audició

(*American Speech–Language–Hearing Association, ASHA*).

- <https://www.asha.org/public/speech/development/Que-tal-habla-y-oye-su-nino/>

Llistes de verificació CDC

https://www.cdc.gov/ncbddd/spanish/actearly/pdf/milestones-tips/CDC_LTSAE-SPN-AE-Checklist-with-Tips-2019-P.pdf

Protocol d'observació per a mestres. Dificultats en el desenvolupament del llenguatge

https://www.clc.cat/pdf/publicacions/documents/es/PROTOCOLO_LENGUAJE_Ambito_Educativo.pdf

Taula de detecció de signes d'alerta en el desenvolupament

<https://www.clc.cat/pdf/publicacions/documents/es/tabladeteccionsignosalerta.pdf> (versión castellano)

Indicadors del desenvolupament i consells destinats a que els pares puguin ajudar els seus fills en cada etapa.

Què tal parla i escolta el seu nen? de l' Associació Americana de la Parla, Llenguatge i Audició

(American Speech– Language–Hearing Association, ASHA).

- <https://www.asha.org/public/speech/development/Que-tal-habla-y-oye-su-nino/>

<https://atelma.es/wp-content/uploads/2021/11/MANUAL-TEL-ATELMA.pdf>

<https://www.dropbox.com/s/o5s7t0aksI3dj2z/Gu%C3%ADa%20TEL%20castellano%20WEB.pdf?dl=0>

<https://www.healthychildren.org/Spanish/news/Paginas/aap-announces-new-recommendations-for-childrens-media-use.aspx>

<https://www.nidcd.nih.gov/es/espanol/trastorno-del-desarrollo-del-lenguaje>

Per observar la comunicació infantil i apreciar com els nens i nenes desenvolupen les seves habilitats comunicatives durant el primer any de vida

<http://antesprimeraspalabras.upf.edu/>

1. Acosta V y Moreno A. (2001). La intervención en el lenguaje en contextos educativos. Barcelona: Elsevier. Andreu, LL., coordinador. (2012). Desenvolupament i avaluació del llenguatge oral. Barcelona: Editorial UOC. Andreu, LL., coordinador. (2013). El trastorno específico del lenguaje. Barcelona: Editorial UOC.
2. Manolson, A., Arango, L. E., Belcher, M., & Tovar, A. R. (1995). Hablando nos entendemos los dos. Centro Hanen.
3. Mendoza, E. i Col. (2001). Trastorno específico del lenguaje (TEL). Madrid: Pirámide. Narbona, J. i Chevrie-Muller, C. (2001). El lenguaje del niño. Barcelona: Masson.
4. Acosta, VM., coordinador. (1996). La evaluación del lenguaje: teoría y práctica del proceso de evaluación en la conducta lingüística infantil. Aljibe: Archidona.
5. Aguado, G. (1995). El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años. Madrid: CEPE.
6. Del Río, M.J. (2006). Lenguaje y comunicación en los trastornos del desarrollo. Madrid: Editorial Prentice-hall.
7. Direcció general d'ordenació i innovació educativa (2003). L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge. Barcelona: Dep. D'ensenyament. Generalitat de Catalunya.
8. Monfort, M., Juárez, A. i Monfort, I. (2004). Niños con Trastornos Pragmáticos del Lenguaje y la Comunicación. Madrid: Entha. Monfort, M. i Juárez, A. (2001). El niño que habla. El lenguaje oral en el preescolar. Madrid: CEPE.
9. Puyuelo, M., Rondal, JA. i Wiig, E. (2000). Evaluación del lenguaje. Barcelona: Masson.

Mireia Sala Torrent
e-mail: mireia.sala@trivium.cat /
mireiast1@blanquerna.url.edu

www.fundacionricardofisas.org

Tota la informació continguda en aquest material és estrictament confidencial.

© 2021 Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé y Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Tots els drets reservats. Prohibida la seva reproducció total i/o parcial, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, sigui aquest electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mitjans, sense la prèvia autorització escrita de Fundación Ricardo Fisas Natura Bissé o Ricardo Fisas Natura Bissé Foundation. Tots els logotips, marques registrades i noms comercials pertanyen als seus propietaris respectius.